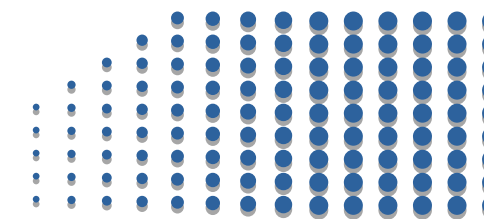

Wnioski z nadzoru pedagogicznego

jak konstruować je w obszarze wdrażania zmian podstaw programowych Reforma26

Prezentacja dla dyrektorów szkół: typologia wniosków, standard ich formułowania, różnica między wnioskiem a rekomendacją oraz przełożenie ustaleń nadzorczych na plan nadzoru pedagogicznego.

Cel 1

rozpoznawać typ wniosku i dobierać adekwatną logikę wyводу

Cel 2

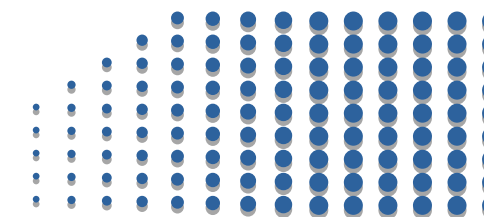
formułować wnioski na podstawie obserwacji, analizy dokumentów i pracy zespołów

Cel 3

odróżniać wniosek, rekomendację i zapis operacyjny w planie nadzoru

Punktem odniesienia są zmiany wdrażane od 1 września 2026 r. w przedszkolach oraz klasach I i IV szkoły podstawowej, w tym nowe akcenty podstawy, warunki realizacji i przygotowanie do tygodnia projektowego.

Słowniczek pojęć

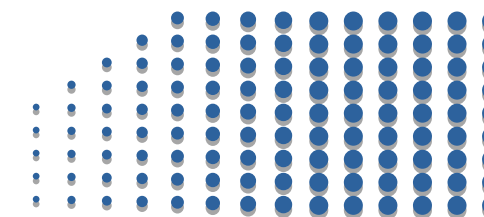
Pojęcia programowe

- **Doświadczenia edukacyjne** - celowo projektowane sytuacje uczenia się, w których uczeń działa, rozwiązuje problem, współpracuje, interpretuje i tworzy.
- **Kompetencje fundamentalne** - bazowe dyspozycje i umiejętności potrzebne do uczenia się, rozumienia świata i funkcjonowania społecznego.
- **Kompetencje przekrojowe** - umiejętności rozwijane w wielu przedmiotach, np. analiza informacji, współpraca, komunikacja, samoregulacja.
- **Sprawczość ucznia** - realny wpływ ucznia na sposób działania, wybór strategii i odpowiedzialność za efekt pracy.

Pojęcia z zakresu nadzoru

- **Warsztat zespołowy o doświadczeniach edukacyjnych** - praca nauczycieli nad przekładaniem podstawy programowej na zadania, aktywności ucznia, kryteria sukcesu i sposoby dokumentowania.
- **Tydzień projektowy** - szkolna forma pracy interdyscyplinarnej rozwijająca praktyczne umiejętności, współpracę i integrowanie wiedzy.
- **Wniosek z nadzoru** - syntetyczne ustalenie o stanie procesu, organizacji lub warunków realizacji kształcenia.
- **Rekomendacja** - propozycja działania wynikająca z wniosku.

Podstawa prawna formułowania wniosków

wniosek ma wynikać z danych z nadzoru i służyć doskonaleniu pracy szkoły

Ustawa - Prawo oświatowe

- Dyrektor szkoły sprawuje nadzór pedagogiczny.
- **Nadzór obejmuje m.in. realizację podstaw programowych i ramowych planów nauczania.**
- Dyrektor przedstawia radzie pedagogicznej ogólne wnioski z nadzoru, a rada wykorzystuje je do doskonalenia pracy szkoły.

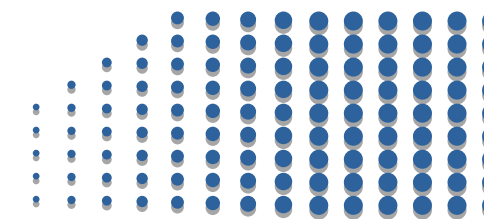
Rozporządzenie w sprawie nadzoru

- Plan nadzoru obejmuje kontrolę, obserwację i wspomaganie.
- **Wnioski powinny być wyprowadzane z obserwacji zajęć, analizy dokumentacji, rozmów, pracy zespołów i innych ustaleń nadzorczych.**
- W obszarze Reformy26 muszą dotyczyć nie tylko zgodności formalnej, lecz także realnych warunków i form realizacji podstawy programowej.

Źródła: Prawo oświatowe - art. 55, 68 i 70; rozporządzenie MEN w sprawie nadzoru pedagogicznego.

Co jest wnioskiem z nadzoru

definicja robocza dla dyrektora szkoły

Wniosek z nadzoru to syntetyczne, oparte na danych ustalenie o stanie procesu kształcenia, wychowania, organizacji lub warunków realizacji zadań szkoły. Nie opisuje samego faktu, lecz interpretuje jego znaczenie dla jakości pracy szkoły.

Nie jest wnioskiem

Odbyły się dwa szkolenia rady pedagogicznej dotyczące Reformy26.
To opis działania, a nie ustalenie nadzorcze.

Jest wnioskiem

Mimo przeprowadzonych szkoleń część nauczycieli klas IV nie przekłada jeszcze założeń Reformy26 na planowanie doświadczeń edukacyjnych, pracy problemowej i kryteriów sukcesu.

Dobry wniosek

opiera się na danych, wskazuje zjawisko, jego znaczenie oraz pozwala określić kierunek dalszego nadzoru.

Schemat:

USTALENIA Z NADZORU -> INTERPRETACJA ZJAWISKA -> ZNACZENIE DLA WDROŻENIA ZMIANY -> PODSTAWA DO REKOMENDACJI

Wniosek a rekomendacja

Wniosek i rekomendacja to nie są pojęcia tożsame

WNIOSEK

Syntetyczna diagnoza stanu rzeczy na podstawie nadzoru.

Pytania pomocnicze:

- Co ustalono?
- Jakie zjawisko widać w procesie, organizacji lub dokumentacji?
- Co to oznacza dla wdrażania Reformy26?

Przykład:

W planach pracy klas I pojawiają się odniesienia do kompetencji fundamentalnych, jednak zespół nie uzgodnił jeszcze wspólnych rozwiązań dotyczących kryteriów sukcesu i dokumentowania aktywności uczniów.

REKOMENDACJA

Wskazanie działania naprawczego, rozwojowego lub organizacyjnego wynikającego z wniosku.

Pytania pomocnicze:

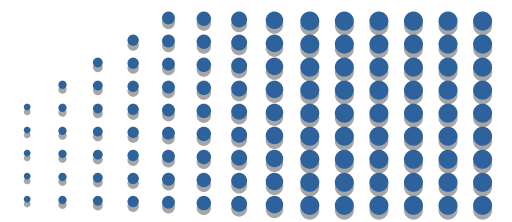
- Co należy zrobić?
- Kto i w jakiej formie powinien to przygotować?
- Jak szkoła sprawdzi efekt?

Przykład:

Zespół edukacji wczesnoszkolnej powinien uzgodnić katalog wspólnych rozwiązań dotyczących planowania aktywności uczniów, kryteriów sukcesu i sposobów dokumentowania postępów.

Wniosek a rekomendacja

Wniosek i rekomendacja to nie są pojęcia tożsame

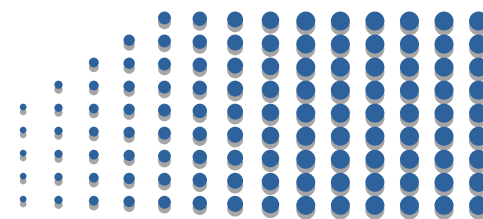
Wniosek odpowiada na pytanie: *Co wynika z nadzoru?*

Rekomendacja: *Co szkoła powinna zrobić?*

Plan nadzoru: *W jakiej formie i według jakich zasad to zostanie objęte nadzorem?*

Rodzaje wniosków

Trzy użyteczne sposoby rozumowania w nadzorze

1. Wniosek z porównania

Powstaje przez zestawienie dwóch grup, okresów, etapów edukacyjnych lub rozwiązań.

Język: „w porównaniu z...”, „podobnie jak...”, „natomiast...”. „tu jest tak, ale tam jest ...”.

W Reformie26 jest przydatny np. przy porównaniu gotowości klas I i IV, dokumentacji i praktyki lekcyjnej albo dwóch półroczy wdrażania zmiany.

2. Wniosek z dedukcji

Wynika z przepisu, standardu albo założeń nowej podstawy programowej.

Język: „skoro nowa podstawa wymaga..., to...”. „jest tak, bo to i to...”.

W Reformie26 jest przydatny przy przekładaniu kompetencji fundamentalnych, sprawczości ucznia, warunków realizacji czy tygodnia projektowego na kryteria nadzoru.

3. Wniosek indukcyjny

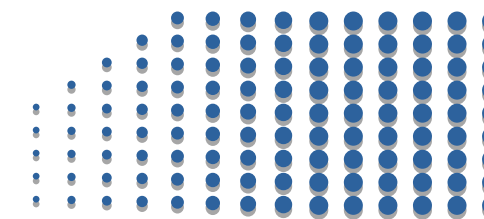
Powstaje z kilku powtarzających się obserwacji i często ma charakter przyczynowo-skutkowy.

Język: „to i to jest w szkole, to znaczy, że...”, „z kolejnych obserwacji wynika...”.

W Reformie26 jest przydatny przy diagnozowaniu potrzeb nauczycieli, uczniów i zespołów w okresie wdrażania zmiany.

Jak konstruować wniosek

prosty algorytm dla dyrektora

1. Materiał dowodowy

Jakie mam źródła danych?

- obserwacje zajęć,
- programy,
- plany pracy,
- protokoły zespołów,
- notatki z rozmów,
- analiza organizacji szkoły

2. Ustalenie

Co realnie wynika z tych danych?

- bez oceny osoby,
- bez etykietowania,
- bez ogólników

3. Interpretacja

Co to oznacza dla wdrażania Reformy26 na danym etapie, klasie albo obszarze pracy szkoły?

4. Następstwo

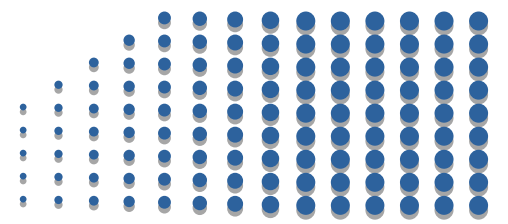
Jaką rekomendację i jaki zapis do planu nadzoru mogę z tego wyprowadzić?

Dobry wniosek:

- jest konkretny,
- oparty na danych,
- opisuje proces lub warunki realizacji zmiany,
- daje się przełożyć na kontrolę, obserwację albo wspomaganie.

Język dobrego wniosku

przydatne formuły zdań

Porównanie

„W klasach I ... , natomiast w klasach IV ...”
„W porównaniu z poprzednim półroczem ...”

Dedukcja

„Skoro nowa podstawa akcentuje sprawczość i doświadczenia edukacyjne, to w obserwacji zajęć należy badać nie tylko treści, lecz także formy pracy ucznia.”

Przyczyna - skutek

„Powtarzający się brak wspólnych ustaleń zespołu powoduje ...”
„Niespójne komunikaty dla rodziców skutkują ...”

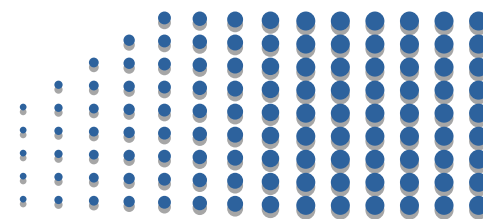
Rekomendacja

„Należy objąć obserwacją ...”
„Zespół powinien uzgodnić ...”
„Szkoła powinna przygotować ...”

Unikamy języka oceny osoby i uogólnień bez danych: „wszyscy nie potrafią”, „szkoła nie wdraża reformy”, „trzeba poprawić wszystko”.

Przykład 1 - wniosek z porównania

obszar Reformy26: klasy I i IV

Dane

- Analiza planów pracy klas I pokazuje częste odwołania do kompetencji fundamentalnych i sytuacji edukacyjnych opartych na działaniu.
- W planach pracy klas IV dominują nadal treści przedmiotowe; rzadziej opisuje się doświadczenia edukacyjne, współpracę uczniów i pracę problemową.
- W obserwowanych zajęciach klas I aktywność ucznia była lepiej powiązana z celami lekcji niż w części zajęć klas IV.

Wniosek z porównania

W klasach I wdrażanie nowych założeń podstawy jest wyraźniej widoczne w sposobie organizowania aktywności uczniów niż w klasach IV, gdzie zmiana częściej pozostaje na poziomie zapisów w dokumentacji niż praktyki lekcyjnej.

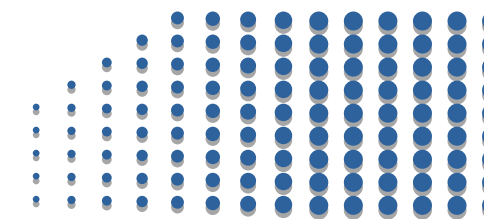
Rekomendacja

Objąć zespoły nauczycieli klas IV pracą nad projektowaniem doświadczeń edukacyjnych, pracy problemowej i kryteriów sukcesu.

Wpis do planu nadzoru

Kontrola planów pracy klas IV oraz obserwacje zajęć wdrożeniowych w klasach IV.

Przykład 2 - wniosek z dedukcji

obszar Reformy26: doświadczenia edukacyjne i sprawczość ucznia

Punkt wyjścia

Nowa podstawa programowa akcentuje doświadczenia edukacyjne o charakterze praktycznym, rozwijające kompetencje fundamentalne, przekrojowe i sprawczość uczniów.

Wniosek z dedukcji

Skoro nowa podstawa wymaga tworzenia sytuacji edukacyjnych opartych na działaniu, współpracy, rozwiązywaniu problemów i dokonywaniu wyborów przez ucznia, to samo zaktualizowanie programów i rozkładów materiału nie oznacza jeszcze rzeczywistego wdrożenia Reformy26.

Rekomendacja

W obserwacjach zajęć należy przyjąć kryterium badania form pracy ucznia, a nie ograniczać się do zgodności treści z dokumentacją.

Wpis do planu nadzoru

Obserwacja zajęć w klasach I i IV pod kątem sprawczości, współpracy, problemowości i uczenia przez działanie.

Przykład 3 - wniosek indukcyjny / przyczynowo-skutkowy

obszar Reformy26: tydzień projektowy i praca zespołów nauczycieli

Powtarzające się obserwacje

- W kilku zespołach przedmiotowych nie ustalono wspólnego modelu pracy projektowej.
- Nauczyciele różnie rozumieją cele tygodnia projektowego i zakres interdyscyplinarności.
- W rozmowach pojawia się niepewność, jak dokumentować efekty pracy uczniów i jak łączyć projekt z zadaniami wychowawczymi.

Wniosek indukcyjny

Brak wspólnych ustaleń zespołów dotyczących pracy projektowej powoduje, że przygotowanie szkoły do wdrażania tygodnia projektowego ma charakter nierównomierny i zależy głównie od indywidualnych praktyk nauczycieli.

Rekomendacja

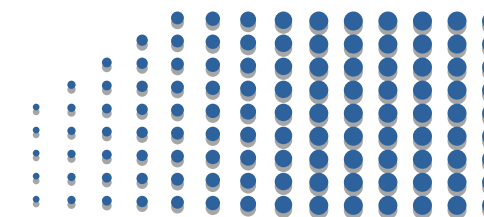
Wypracować w zespołach wspólne zasady projektowania, dokumentowania i oceniania pracy projektowej oraz zakres odpowiedzialności poszczególnych nauczycieli.

Wpis do planu nadzoru

Wspomaganie zespołów oraz analiza przygotowania szkoły do fakultatywnego tygodnia projektowego w 2026/2027.

Zapisy słabe i zapisy profesjonalne

przykłady formułowania wniosków o Reformie26

Zapis słaby

„Nauczyciele klas IV nie są przygotowani do wdrożenia Reformy26.”

Zapis słaby

„Szkoła musi lepiej przygotować tydzień projektowy.”

Zapis słaby

„Kompetencje przekrojowe są realizowane w sposób niewystarczający.”

Zapis profesjonalny

„Z obserwacji sześciu zajęć i analizy planów pracy wynika, że nauczyciele klas IV poprawnie aktualizują dokumentację, lecz rzadko projektują zadania wymagające współpracy, rozwiązywania problemów i samodzielnego wyboru strategii przez ucznia.”

Zapis profesjonalny

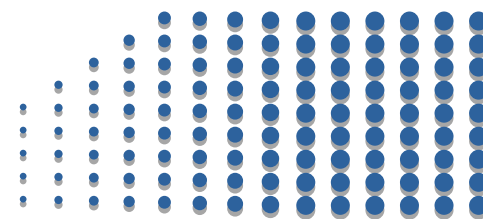
„Do momentu badania szkoła nie uzgodniła wspólnych założeń tygodnia projektowego: celu, zakresu interdyscyplinarności, sposobu dokumentowania efektów oraz roli wychowawcy i zespołów przedmiotowych, co utrudnia przejście od deklaracji do realnego przygotowania organizacyjnego.”

Zapis profesjonalny

„W dokumentacji nauczycieli pojawiają się odwołania do kompetencji przekrojowych, jednak w obserwowanych lekcjach dominowały działania odtwórcze; rzadziej występowały sytuacje wymagające analizy informacji, argumentowania, współpracy i refleksji nad własnym uczeniem się.”

Checklista jakości wniosku

zanim wpiszesz go do dokumentacji nadzoru

7 pytań kontrolnych dyrektora

- Czy wniosek wynika z danych, a nie z ogólnego wrażenia?
- Czy opiera się na więcej niż jednym źródle informacji?
- Czy dotyczy procesu, organizacji albo warunków realizacji zmiany, a nie oceny osoby?
- Czy wskazuje konkretne zjawisko, etap edukacyjny albo obszar pracy szkoły?
- Czy pokazuje znaczenie ustaleń dla wdrażania Reformy26?
- Czy można z niego wyprowadzić rekomendację i wpis do planu nadzoru?
- Czy zapis jest precyzyjny, rzeczowy i możliwy do obrony w dokumentacji?

Puenta: dobry wniosek nie kończy nadzoru. Uruchamia działanie rozwojowe, naprawcze albo organizacyjne i porządkuje dalszą pracę szkoły.

Źródła: Prawo oświatowe; rozporządzenie o nadzorze pedagogicznym; materiały MEN Reforma26.